

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDÁSZATI NAPILAP.

Előfizetési díj: Egész évre 12 frt., félévre 6 frt., negyedévre 3 frt.

Előfizetések és hirdetési díjak helyben és vidékről a szerkesztőséghez küldendők be.

Helyben előfizethet: a szerkesztőség, a kiadó-hivatal, Demjén L., Keresztesy P. kereskedéseiben

Egyes szám ára 5 kr. o. é.

Szerkesztőség és kiadó-hivatal: belső-tordozta szögletén, Csapó S. kereskedésével szemben, 1-ső emelet, feljárás a kaputól jobbra.

Hirdetési díj: öt hasábos garmond sorért 6 kr. s egyszeri beiktatás után 30 kr. bélyegdíj.

Hirdetések felvételnek: Helyben: a szerkesztőség, a kiadó-hivatalban, Demjén László könyv- és Keresztesy Pál papír-kereskedésében. Bécsben: Haasenstein és Vogler (Neuer-Markt 11 sz.), Oppelk Alajosnál (Wollzeile 22. sz.), Rudolf Mosse officiel. Zeitungs-Agent (Stadt, Seilerstätte 2), Pesten: Haasenstein és Vogler Urutca 13. Lang et Schwarz, Földutca 1. Süddeutsche Annoncen-Expedition Stuttgart. Nyitási sora 20 kr.

Budapest, mart. 4.

—r. A képviselőház mai ülésében bevégezte a vallás és közoktatásügyi budget tárgyalását, s megkezdte az igazságügyi költségvetés felett az általános vitát. Általános a panasz, az ingerültség a tárgyalások hosszú menete felett. Minden apróság felett órákig elvitákoznak a képviselők, s a nagy tüzzel folyt vitáknak rendszeren az szokott végük lenni, hogy midőn szavazásra kerül a dolog, nincs a házban annyi ember, a mennyi határozat hozatalára szükséges volna. Körülbelül bizonyosnak tekinthető ily állásában a dolgoknak, hogy a pénzügyi felhatalmazás sokkal előbb lefog járni, mintsem a budgettörvény szentesítve lesz; tervben van ennél fogva egyelőre a kettős ülések tartása, a minek azonban az irányadó körökben sok ellenzője van, kik egyszerűen a felhatalmazás meghosszabbítását sürgetik, a mire a kettős ülések mellett is szükség leend.

A mi a vallás és közoktatásügyi budget tárgyalásának jellegét illeti, az határozottan vizsáesést mutat a mult évi budgetvitákhoz képest. Egyfelől ama, bátran mondhatnók illetelen és durva módor, melyben a baloldal nehány tagja a közoktatási miniszter egyik osztálytanácsosát bántalmazta, másfelől leginkább ama körülmény, hogy a kulturális érdekek leginkább az ülés végén kerültek tárgyalás alá, midőn mint Pulszky mondá, már a gyomor követelményei érvényesítik hatalmukat a képviselői köteleességét felett, s hogy a vallási kérdések elintézése tulajdonképen a budgetvita után fog napirendre kerülni már magukban csökkentették a tanácskozás értékét, melylyel annak fontos tárgya gyal szemben önmagában véve birnia kellett volna.

Az igazságügyi költségvetés tárgyalása is meglehetősen lanyhának, érdektelennek ígérkezik. Mindjárt az első ülésben, pedig nem is az egész ülést vette tárgy igénybe, Lázár Ádáma került a sor, a mi elég indicium, a vitaközlés értékének és érdekének megítélésére. Hogy mi következhetik Lázár Ádám beszéde után, azt bajos meghatározni, de hogy a momentuosus, vagy csak a némileg figyelemre méltó dolgok is ugyanegy tárgy vitatása folyamában az ő szonoklatai előtt szoktak történni, azt nem is igen szükséges erősíteni.

Különbben a hosszú ülések mellett nagy befolyással van a képviselőház hangulatára sok egyéb dolog, is mely, hogy úgy mondjuk, a levegőben van. Ilyen a belügyminiszteriumban levő interregnum; az új belügyminiszter iránti érdekltség, kinek kinevezetése a pestmegyei főispán lemondását fogja eszközölni; a bankügyi állása, az új adótörvényjavaslatok, a delegatio ügyében teendő intézkedések.

Ép e pillanatban értesülök, hogy a Deákör most este tartott értekezletén nagyon befolyásos részről az ellenzék beválasztása indítványoztatott a delegatióbá, mi ellen ismét másrésztől erőyes tiltakozás történt.

Közigazgatásunk reformjáról.

III.

(A.—a.) Az absolut kormányzasi s közigazg. forma ellentétese volt hazánkban az alkotmányos, de ugynevezett collegialis vagy dicasterialis I Ferencz és V. Ferdinánd királyaink alatt. A mint II. József uralkodásának árnyoldalál jegyezte fel a történetírás a szabályok tulokaságát, a kormányzasi tulterheltséget: ugy vetik ellene utóbbinak az autonomia ürügye alatt kifejlődött nehézkességet, lassuságot és egy veszélyes bureaucratia kifejlődését.

Ezekben van igazság, de ez igazgatás formáiban s a tisztviselők s birák alkalmazásában és a hivatali erők működtesében volt sok jó és használható is.

Az utóbbi idöszakban kettös választás hitta be minden hivatali állomásra a tisztviselőt: a falu, város, szék, vidék, vármegye és orszgy. választotta öket s az előjárók korm. és király megerösítették; a dicasteriumoknál, törv. székeknel szintén választás és felsőbb megerösítés adott széket és birói jogot, és pedig e

választások széles körben mozogtak, bele volt vonva minden illetékes érdek és a törvényhatóságok minden tényezői közreműködtek; a tiszt és birói minőségek alkalmasak voltak arra, hogy a talentumosabb és több érdeműek illő munkafért találjanak. E kettös retortán igen jól kiváltak a jó köztisztviselők és jeles birói tehetségek; bár volt példája igen sokszor protectio-gyakorlásnak, kormányi erőszaknak is. De e hivatalbetöltés-módot gyakorlatinak és sok előnnyel birónak mondom.

A mondott korszakban hatáskört szabtak a közigazgatás és birói kar tagjainak az ugynevezett utasítások. A kormányzótól s főispánoktól kezdve le a falusi biróig, a város és vármegye tisztviselőinek elsőtől utolsóig utasítása volt: kiki tudta köteleességét, hatalma és joga körét, melyek a közigazgatás öszhangzó menetére, szoros összefüggésére irányultak, mindenki tudta, hogy ha értelemmel és jó akarattal végzi el munkáját, kifogás alá nem vehetik utasításában s a köteleesség teljesítés öntudatában védelmét találta. Itt sem tagadom a volt mulasztásokat, nem az olykor kelletlen felüli gyámkodást; de az eszközt elvben helyesnek s gyakorlatinak sőt olyannak találom, a mi sok jónak volt szülője, s ma is sok tiszt állomásnál igen üdvösen lehetne alkalmazni.

A köteleesség teljesítésének s a dolgok gyors folyamának eszköze volt az ellenörzés. Saját külön jegyzökönyve volt minden elnöki jogot gyakorló főbb tisztviselőnek, melyet naponként átnézett maga vagy titkára, jegyzője és elnöki írnoke; az ügy elintézéséről ugynevezett scontrot vittek, a melybe bele volt jegyezve az elintézt és elintézetlen, vagy valamely közbeeső pótló és kiegészítő tárgyalási ténre utalt ügydarab. Három havonként kimutatás szokott készítettetni a hátralékban levő ügydarabokról, sürgetések tétettek az illető tisztviselő hivatalánál, testületénél vagy külső egyéneknel, s ha eredménye nem lett, szigorú rendszabályt alkalmaztak ellenében. Mindezek daczára elismerem, hogy voltak ekkor is mulasztások s akárhányszor késő ügyelintézés, kivált a birói téren a főbbek tulságos befolyása miatt, de ez a szabálynak elvi értékét nem semmisíti meg. Visszaélni mindennel lehet. Nézetem szerint ez eljárást bizvást lehetne, sőt kellene a mai kormányzasi formák minden közegeinél alkalmazni.

A közigazgatásra mulhatlanul szükséges ismeretek és tapasztalás megszerezhetése végett régen az előléptetésekben a fokozatosság elvét alkalmazták, ügyeltek az életkorra, a viszonyok ismeretére, a szakképzettségre: főjegyzökből lettek rendszeren alispánok és polgármesterek, valamint senatorok, vármegyei generalis és derék székbirókból a királyi tábla birái, ezekből és a városok polgármestereiből s főbiráiból a kormányzéki tanácsosok és birók s ismét ezekből az udvari tanácsosok. A központi hivataloknál is az alsó fokon kellett kezdeni a közszolgálatot s ugy haladni előre. Voltak akkor is kivételek és átugrások, tagadni nem lehet, de ez ritkán történt, szabály volt, hogy a választást és kinevezést ugy kell megejteni, hogy a közigazgatás és birói testület a kinevezettben jó egyént, munkakörére szolgálatai alatt és által gyakorlatilag elkészült egyént nyerjen.

Az általam megjelölt korszak közigazgatásának azonban legfeltűnőbb bélyegvonása a tisztviselők aránylag kevés száma és fizetése. A főispánok, főkirálybirák és városi polgármesterek főjegyzöikkel és egy-két vármegyei és széki tisztviselővel a tisztügyi, a főbirák

ugyanannyi derékszék- és generalis székbiróval vagy városi senatorral a birói ügyeket elvégezték, a királyi táblán 12 ülnök, a szász egyetemen tizenegy, ugyanannyi ügy-előadója, a kormányzéknél 18 tanácsos s az udvari cancelláriánál hat elvégezte egész Erdélynek politikai közigazgatását és igazságszolgáltatását, a legtöbb fizetés a kormányzóé 12,000 forint volt, a tanácsosoké 2000 forint, főispánoké és főkirálybiróké 1000 forint, kir. táblai ülnököké 800, főbiróké s polgármestereké 600 s így alább és alább. A népnek s egy és más ügyesbajaskodóknak ez idöszakaszból sokféle panaszát, a közigazgatásnak és birói eljárásnak több fogyatkozásait ignorálni nem lehet, azt elenyészhetlen hivatalos adatok, hirlapi felszólalások és országgyűlési tárgyalások tanusítják. De az is tény, hogy a vármegyék, székek, vidékek, városok és általában a haza polgárai ezen közigazgatási formák között, ezen tisztviselők és bíróságok alatt vagyonosabbak voltak, több kényelmet élveztek, autonomiájok teljes birtokában a polgári szabadság akkora mértékével birtak, hogy magán- és közügyeiket czélszerűen intézhették, a vármegyék és szék gyűlései megannyi kis országgyűlés volt, pezsgő politikai élet, élénk társadalmi munkásság volt minden téren látható, egyesületeket alkothattak, anyagi erejüket gyarapították, az értelmesedést sikerrel mozdították elő, s az ország ez igazgatási korszak alatt ért meg az 1848-ki nagy eszmék és jogegyenlőség elfogadására.

Emlitem még a sokféle hivatalviselést. Régen elv volt, hogy egy ember csak egy hivatalt vihet el pontosan és lelkiismeretesen; nem igen volt rá példa, hogy valakinek kettő legyen, legfeljebb, ha egy tiszteletbelit vállalt.

S hogy állunk ma alkotmányos viszonyaink között, a felelős miniszteri kormányzás alatt?

Vegyük az előbb mondottakat alkalmazólag vizsgálat alá.

A kinevezéseknél igen gyakran egyes hatalmasok, kegyenczek és befolyásos rokonok informatiója dönt. A szabad választás elve eltűnt alkotmányunkból vagy csak igen szűk és korlátolt körre van szorítva. Önálló gondolkodással párosult férfias jellem, elvhűség és valódi szakismeret gyakran nem első kellékek a kinevezéseknél.

Az utasításról, a köteleesség megszabásáról szó sincs, a modern szabadsággal ez nem fér meg — mondják.

Utasítás — így szólnak — a törvény kiki teheti, a mit jónak lát, a tisztviselő jogkörét bátorsága vagy indolentiája írja körül. Politikai, pénzügyi, katonai igazgatás között nincs szoros szervi egybekötöttség, nincsenek megazegy czélatörékvés elemei, a heterogen és divergens intézkedések egy centrifugal irányu működését tüntetik fel állami közigazgatásunk egészének, a mi az államerők tömörülését hátráltatja, a dolgok mai rendjében való bizalmat megszárdulni nem engedi, s consistentiánkat lépten-nyomon kockáztatja.

Ellenörzésünk van ugyan a sajtóban és parlamentben, de ez csak a nagy bajoknak jó tudomására, ezeknél is későn és gyakran hiányosan. Az ügyek késő elintézése, a fontosabbaknak félre lökése s az a tömérdek apró hiány, mulasztás, pontatlanság, dologhoz nemértés és lelkiismeretlen könyelműség, a mi a hivataloknál ugy a vármegyéken és városokon mint a közigazgatási központokon az irodákban mostanság otthonos — mindazt a parlament és sajtó nem tudja, nem ellenörizheti, nem büntetheti. Éveken át heverték iro-

dákban nagyfontosságú ügyek. Velem történt, hogy egy számadásos ügyben, melyet a fogalmazó hebehurgyán s egyoldalulag intézett el, harmadik évben jött a hiba tudomásul s ugy lön elintézve; ezerekre menő kincstári kölcsön kötelezvények holléte nem tudatott. A hatóságokhoz incidens kérdésben kiküldött ügydarabokról nem vitetik jegyzökönyv, a sürgetés nincs meg, a hátralékokról nem mutatnak be évnegyedenként kimutatásokat, év végén nincs tudva az elintézetlen ügydarabok száma, s így az elintézés elnyulhatik háttartalan időre. Az ellenörzési, elnöki, előadói és osztálytanácsosi scontrok kivesztek közigazgatásunk formái közül, mint február 29-ke az idö rostájából.

A hivatalokra való alkalmazási eljárásról felebb és első czikkemben emlékeztem. Elég az arra, hogy igazságos ember, a ki közigazgatásunk hitelét szíven viseli s óhajlja, hogy az állam, valamint a tömérdek terhet viselő honpolgárok tisztviselőik és a hivatalok kezén levő ügyeket gyorsan és lelkiismeretesen elintézve lássák, azon elszomorodjék. Tisztviselőink igen sokszor valóban nem az állomásokért s azok javára, hanem magukért az egyénekért és párt-célekből választatnak. II. József császár igazságos szavai igen sok tisztviselőre betűről betűre illenek, s hibáikat elevenebben és talá- lóbban nem lehetne festeni, mint a mily hü photographiájok van ott adva. Utalom rá az elmélni szerező olvasót, valamint a még megjavulni képes tisztviselőket is!

A hivatalnokok mai létszámára elég megjegyezni, hogy az legio —

A fizetésekről, hogy azok napról napra iszonyuan növekednek, de a munka azért egy potrával sem több, a közigazgatás egy szemernyivel sem jobb —

A hivatalhalmazosról, hogy azt a corruptio vagy megelőzi vagy nyomában jár: a törvényhozásnak kezében a hatalom, orvosolja mind a három bajt, mig nem késő.

Erről is mondok egy-két szót — a II. József uralkodói intelmére vonatkozólag — a jövő számban.

Legujabb táviratok.

Bécs, mártius 4. A választási reform csü-törtökön kerül tárgyalás alá; a lengyel klubb ma fogja döntő értekezletét tartani.

Páris, mártius 4. Nagy számu közönség rándul ma Versaillesbe; egész Páris feszülten várja Thiers beszédét. — A becsületrend nyugdíjalapja 200.000.000 régi értéket új értékűre cserélt.

Páris, márc. 4. Az új francia választási törvény főbb pontjai a képviselőjelöltek névlajstromának eltörlése, minden 75.000 lélekre egy képviselő választása s a választóknak a departementalis tanácsok által leendő összeírása. A mandatum hat évre fog szólni.

Berlin, márc. 4. Az orosz kormány hír szerint bizottságot küldött ki egy Sziberiába vezető vasutvonal előmunkálatainak eszközölésére.

Bécs, mart. 4. Herbst jelentése a választási reformról, mely ma osztatott szét a képviselők közt, utal a legutóbbi trónbeszédre; ama számos kérényre, melyek a reichsrathnak a landtagoktól való külön választása iránt beadattak; végül a reichsrath mindkét házának feliratára, melyek a közvetlen választások szükségességét hangsúlyozták, — s tovább ezt mondja: Azon pártok komoly megczafolása, melyeknek nyit czéljuk a fennálló alkotmány jog teljes mellözése, az alkotmány jog állaspontjából nem lehetséges.

Az előadó megvilágítja ezen pártok ellenmondását, a mi csak azon veszély folytán magyarázható meg, melynek a képviselőház önálló állás-

pontjából azok terveire nézve keletkeznie kell. Azon párt opposíciója is benső ellenmondásban szenved, mely a reichsrathot az állam alaptörvényeknek beleértve a reichsrathi választások módjának meghatározását is — megváltoztatására illetékesnek tartja, midőn a változtatás megfelel óhajainak, és ama párt azt akarja elérni, hogy a landtag beleegyezése valamely birodalmi törvénybe feltétel gyanánt állapíttassék meg.

Az előadó részletesen kifejti a reichsrath idevonatkozó jogát, a könnyelmű ujtási vágy vádját a sok válságra és ingadozásra való utalással czáfolja meg; végül a bizottmányi munkát egyes pontjait világítja meg.

Bukarest, mart. 4. A kamara 49 szóval 44 ellen elveté az osztály delegáltak által előterjesztett tervet a romániai vasutnak a magyar vasutakhoz Isztakan-Vulkan, Virchow- Bordujeni és Tömös-Brassónál leendő csatlakozására vonatkozólag.

Berlin, marc. 4. A „Journal de Belfort” közlése szemből azt mondja a „Nordd. Ztg.”, hogy lehetséges ugyan, miszerint a francia terület odahagyása iránt tárgyalások fognak megkezdetni; azonban Belfort semmi esetre sem fog odahagyatni az utolsó millárd kifizetése előtt.

London, mart. 4. A „Standard” távirata szerint Pampelona városa a carlisták által komolyan fenyegettetik.

Lissabon, mart. 3. Alapok jelentik, hogy a rendőrség még folyvást nyomozza Cluseret-et. A kamarában az ellenék folyvást nehézségeket gördit a kormány elé.

Tárgyalások a bankkérdésben.

Az osztrák cs. k. miniszterium és a m. k. miniszterium közt a bankügyben folytatott tárgyalások.

Azon egyezmények közül, melyek az osztr. cs. k. miniszterium és a m. k. miniszterium között részint a közös érdekű viszonyok elintézése, részint a magyar pénzügyi szolgálat elkülönítése tárgyában létrejöttek, a szab. oszt. nemzeti bankra vonatkozólag kettőben fordul elő intézkedés, ugyanis;

a) Azon egyezmény 18. pontja, mely az 1867. évi márczius hó 8-án Bécsben kelt, ekképen hangzik:

„A m. k. pénzügyminiszter a nemzeti bank jelenleg főnálló viszonyait addig, míg azok iránt az országgyűlési bizottsági munkát értelmében a szerződészerűleg megállapítandó határozatok nem szabályoztatnak, sem közigazgatási, sem törvényhozási uton megháborítani nem fogja. Addig is azonban a birodalmi pénzügyminiszter netalán, nevezetesen a bankjegykibocsátást érintő kérdésekben a m. kir. pénzügyminisztert meg fogja hallgatni.” (20.271. 1868. VII. melléklet.)

b) Azon egyezmény 10. pontja, mely az 1867. é. szeptember hó 12-én Vöslauban kelt, ekképen hangzik:

„Mindaddig, míg a birodalom mindkét fele részének egyértelmű megállapodás után az osztrák birodalom bankjegyügyében új törvényes határozatokat nem hozana, kötelezi magát a m. k. miniszterium, hogy Magyarországon jegybankot állítani nem enged és az osztrák nemzeti bank bankjegyeinek kényszerforgalmát azoképp mint az államjegyeké, valamint azoknak minden közpénztárnál leendő elfogadását úgy mint eddig fentartandja, de annak határozott kikötése mellett, hogy a nemzeti bank kötelezettségek arra, hogy Magyarországon annyi fiókbankot fog állítani, a mennyit a magyar miniszterium szükségének tartang, s ezeket a kereskedelmi forgalom igényeinek megfelelő dotációval ellátja, továbbá alapszabályait oda fogja módosítani, hogy jogosítva legyen a birodalom mindkét fele részének értékpapirjaira, valamint egyéb szilárd hiteli s a börzén jegyzett értékpapírokra is kölcsönt adni.” (1869. 3159/P. M. I. mellk.)

Az osztrák nemzeti bank azon szabaddalmi jogára nézve, mely szerint kizárólag csak ő bocsáthat ki oly bankjegyeket, melyek előmutatóra szól, és a melyektől kamat nem jár, az 1866. évi május hó 5-ről kelt törvény rendelkezését, melynél fogva az 1 és 5 frtos bankjegyek mint ilyenek megszűnnek s mint államjegyek 150.000.000 o. é. forintnyi erejéig az állam terhére forgalomban maradnak; továbbá az 1866. évi augusztus hó 25-ről kelt törvény rendelkezését, melynél fogva az 1866. évi július 7-ről kelt törvény értelmében létesítendő 200 millió forintnyi államkölcsön kiegészítése végett 1 és 5 frtos állam jegyek további 90 millió frtnyi összeg erejéig kibocsátatnak; sérelmesnek tekintvén, s megfelelő kárpotlást keresve az 1868. évi február hó 1-ső napján tartott ülésében elhatározta, hogy a fentebbiekhez vázolt egyezmény és alapszabályok némely §-nak módosítása és megváltoztatása iránt az államkormányal tárgyalásokat indítson meg (lásd 947/F.M. 1868. — TO.271/1121 1868 II. mellék.) A bankigazgatóság részéről javaslatba hozott módosítások (a fentebbi szavak III. mellék.) a) az egyezményre nézve a következők:

1. § Az 1863. évi egyezmény 4 §-ban a 80 millió frtnyi bankkölcsön feltételes kamatozásáról szóló határozat akképp módosítandó, hogy ezen 80 millió frt

nyi kölcsöntől az 1863. évi jan. hó 1-ső napjától kezdve addig, míg a nemzeti bank az alapszabályok 12., 16. és 28. §-ban foglalt szabaddalmi jogainak teljes élvezetébe vissza nem lép, felvénként esedékes évi 4% kamat fizetessék feltétlenül. E szabaddalmi jogok visszaállítása esetére az 1863. évi egyezmény értelmében az 1.000.000 frtnyi föltevles kamatfizetés is hatályba lépjen. 6. §. Jelen egyezmény hatályba lépjen, ha az a birodalmi tanácsban képviselt országokra, valamint a magyar korona országaira nézve is törvényes érvényre emelkedik.

b) Az alapszabályokra nézve a következő módosítások hozattak javaslatba: (a fentebbi sz. IV melléklet) I. cz. Az alapszabályok 4. §-a érvényen kívül helyeztetik s helyébe ez jöjjön: A bankvagygon áll az alaptőkéből és a tartalékalapból. A 150 ezer részvény után befizetett 110.250.000 frtnyi alaptőke, minden részvény után 135 frt visszafizetése folytán 90 millió frtra szállíttassék le, mely alaptőke további fölemelése vagy leszállítása csak a bank-gyűlés és a törvényhozás jóváhagyása mellett legyen eszközölhető. II. cz. Az alapszabályok 10. §-a érvényen kívül helyeztetvén, ekképp lenne módosítandó: A bank évi jövedelméből a költségek levonása után a részvényeseknek az alaptőke 5% kam. járjon. Ennek levonása után a jövedelemből a mi még fennmarad, ennek 10% -ka a tartalékalapba helyeztessék, 9% pedig a szuperdividendának maradjon. — Ha az évi tiszta jövedelemből az alaptőke 5% ki nem kerül, a hiány a tartalékalapból legyen fedezhető, a mennyiben a tartalékalap ez által az alaptőke 10% -jének megfelelő összegben alul nem süllyed. VI. cz. A alapszabályok 22. §-a érvényen kívül helyeztetvén, ekképp módosíttassék: A bank adhat kölcsönt aranyra, ezüstre, országos és községi kötelezvényekre, belföldi jelzálog hitelintézetek zálogleveleire s belföldi iparvállalatok teljesen befizetett részvényeire és elsőbbségi kötvényeire. IX. cz. Az alapszabályok 64 §-a ekképp lenne módosítandó: A bank minden könyve és előjegyzései, minden kiállított okmány, mely a banktársulat nevében szabályszerű üzletére vonatkozólag keletkezik, valamint a kölcsönvevők részéről kiállítandó kötelezvények bélyeg- és illetékmentességben részesüljenek.

XVII. cz. A jelzálog-hitelosztály alapszabályainak 1-ső §-a ekképp módosítandó: Az 1855. október hó 12-ről kelt legfelsőbb elhatározás folytán a szab. oszt. nem. bank üzletköre a jelzálog-hitelosztály felállításával növekedjék. XVIII. cz. A jelzálog-hitelosztály alapszabályainak 40 §-a érvényen kívül helyeztetvén, ekképp módosíttassék: A zálog-levéltőke pontos kamatozására és visszafizetésére nézve különösen a jelzálogilag biztosított tőkék szolgálatának zálogul, s ezeken kívül a banknak egyéb ingó s ingatlan vagyona. Azon esetre ellenben, ha a banktársulat vagy föloszlik vagy a jelzálog-hitelosztály a bank egyéb üzletköréből kihalásitatik, a fentebbi kezesség a bank részvénytőkéjéből kihalásitandó jelzálogi alaptőkére háruljon, melynek az akkor forgalomban levő záloglevélérték 1/10-részevel kell egyenlőnek lenni, és azon arányban apad, a mily arányban a záloglevelek beváltás alá kerülnek. XIX. cz. Ugyanezen alapszabályok 41. §-a ekképp lenne módosítandó: A nemzeti bank zálogleveleket 150.000.000 ft erejéig bocsáthat ki, a forgalomban levő záloglevelek összes értékösszege azonban nem lépheti túl a jelzálogkövetelések egész összegét.

A bankigazgatóság ezen módosítás szükségességét avval indokolta, hogy azon szabaddalmi jogok, melyek a bankot az alapszabályok 12., 16. és 28. §§-nál fogva megilletik, érvényre nem juthattak, s ennél fogva az alapszabályok 11. § ához képest 1867-ben az ezüst pénzzel beváltást fogamatba venni nem lehetett.

Az osztrák nemzeti bank a javaslatba hozott módosítások keresztlvitelével el akarta érni:

1. hogy a 80 mil. frtnyi kamatnélküli bankkölcsöntől kamat fizetessék;
2. hogy szabaddalma a magyar korona országában is törvényes érvényre emelkedjék;
3. hogy a bank alaptőkéje leszállíttassék;
4. hogy a bank üzletköre szélesebb alapokra fektetessék.

Ezen módosításokat az oszt. cs. kir. pénzügyminiszter (20.271—1868.) m. k. pénzügyminiszterrel a fentebb idézett bécsi, illetőleg vöslau egyezmény értelmében nézetnyilvánítás végett közölte, a módosítások szükségét azzal indokolván, hogy midőn 1867-ben a birodalmi tanácsban képviselt országok és Magyarország közt fentförgő közös érdekű viszonyok jövőndő kezelése iránt az egyezmény létrejött, a 80.000.000 frtnyi bankkölcsön kérdése függőben hagyott, s hogy az alapszabályok módosításához és a bankkal új egyezmény létrehozásához a magyar törvényhozás jóváhagyása is azon okból szükséges, mivel a szab. nemzeti bank bankjegykibocsátási joga az 1863. évi egyezmény és alapszabályok szerint az egész birodalomra kiterjed. A bank kívánságát a 80 millió frt bankkölcsön rendes kamatoztatása iránt nem véli megadhatónak; de a banküzlet szélesebb alapokra fektetését helyesli, míg a bank alaptőkéjének leszállítása iránt határozot nézetét még nem

állapította meg. Egyébiránt, miután a bankkérdés a valutakérdéssel szoros összefüggésben áll, s végérvényesen egyiket a másik nélkül külön megoldani nem lehet, nézete szerint a létesítendő intézkedések csak ideiglenesnek kell lenni.

A m. k. pénzügyminiszter emlékeztetése hozza a cs. k. pénzügyminiszterek:

hogy midőn a két országos küldöttség az államadóssági járadék megállapítása végett Bécsben tanácskozott, a két ministerium közt folyt tárgyalások alkalmával minden az államadósságra vonatkozó kérdés meg volt vitatva, s ezek között a bankkérdés is, mely az egyezmény elővezetésekor külön is megemlítve azért nem lett, mivel a Magyarország részéről fizetendő államadóssági évi járadékban a bankkölcsön is befoglaltatott. Ezen egyezményben vállalt ugyan a magyar kormány az iránt kötelezettséget, hogy míg az osztr. nemzeti bank jelenleg főnálló szabaddalma le nem jár, addig Magyarországon jegybankot állítani nem enged, továbbá, hogy a nemzeti bank bankjegyeinek kényszerforgalmát Magyarországon is fentartandja; de másrészt kikötötte a magyar kormány, hogy a nemzeti bank Magyarországon kereskedelmi és hitelszükségeitnek kellőleg eleget tegyen s a magyarországi törvényhozás fölhatalmazása folytán keletkezett értékpapírokat hasonló hitelben részesítse, mint az osztrák állampapírokat. A magyar királyi pénzügyminiszter nem érezte ugyan magát arra jogosultnak, hogy ezen egyezmények az osztrák nemzeti bankra vonatkozó pontját a bank-igazgatóságnak hivatalos uton tudomására hozza, de arról elő szóval a bank igazgatóját nagyméltóságu Pipitz urat értesítette.

A banknak a 80.000.000 frt bankkölcsön rendes kamatoztatása iránti kívánságát alaptalannak látja. Az alaptőke leszállításának ellene nyilatkozik, mert a nemzeti bank bankjegyeinek kényszerforgalmát azon reményben ígérte Magyarországon fentartandónak, hogy a bank alaptőkéje leszállíttatni nem fog. Végül kijelenti, hogy a magyar kormány azon állásponton, melyet a fentebbi egyezmény létesítésekor a bankkérdésben elfoglalt, továbbra is megmarad s azon tulmenni nem fog.

(Folyt. köv.)

Kolozsvár képviselőinek közgyűlése mart. 5-én.

(Á.—F.) Filep Samuel főispán önmlga 1/2 4 órakor a gyűlést megnyitván, a jegyzőkönyv minden módosítás nélkül hitelesítették.

A szervezési munkát érdekében felolvastattik a belügyminis. teri leirai, melyben a képviselőt oda utasították, hogy a leküldött munkátot lemasoltatván, azt haladéktalanul visszaküldje. A szervezés előmunkálatának meg tétele fölött hoszszu vita folyt; megállapodás abban történt Simon Elek indítványra folytán, hogy a bizottságok megválasztása két hét múlva eszközöltesék, addig is a szervezési munkát 2000 példányban könyvecske alakjában kinyomatván osztassék ki a polgárok között.

Szlávi József miniszterelnök leiratot intéz a képviselőkhöz, a halászat szabályzását illetőleg közgazdasági szempontból kiindulva, s egy szabályrendelet felküldéséig hagyja meg. A képviselőnek Földesy bemutat egyet, mely 14 pontban a nagymérvű halpusztítás megakadályozásának módját tárgyalja. E szabályrendelet elfogadtatván, felterjesztetik a miniszterhez.

Hosszas vita, szép eszmecsere támadt az 5-ik gyógyszerár felállítására fölött.

Földesy a szakbizottság véleményét olvasa, mely az 5-ik gyógyszerár felállítását határozottan nem ajánlja.

A főispán a hallgató képviselőkhöz kérdést intéz, hogy megnyugszik-e a képviselőt a szakbizottság véleményében?

Többen oly világosnak és okadatoltnak találják azt, hogy ellene semmi megjegyzést sem akarnak koczkaztatni.

Taufer F. ellene szól. Ő határozottan hiszi, hogy egy 5-ik gyógytár megélhet Kolozsvárt.

Bogdán István mellette van, de szerint a külvárosban lenne czélszerű annak felállítása.

K. Papp Miklós kéri a képviselőt, hogy a kérdést ne döntse megfontolatlanul el, mert a fiatal szakképes embernek már azon ajánlata, hogy évenként 2000 frtnak kamatait jótékony célra adja, nem megvetendő, s hogy mindenki pressió nélkül döntsön ez ügyben, titkos szavazást tart helyesnek.

Haller K. A kérdésnek két oldalát veszi szemügyre a személyit és tárgyalagost s a szavazást csak azon kérdésre helyesli: állhat-e fenn egy 5-ik gyógytár? a többire nézve a törvényes szokást tekintve pályázatot vél kihirdetendőnek, de megjegyzi, hogy azon esetben is csak a külvárosban tartaná czélszerűnek a gyógytár felállítását.

K. Papp Miklós. Hogy hol? azt nem bánja, de kéri a képviselőt, mondja ki azt, hogy a felállításba beleegyeznek.

Dr. Fischer L. szintén a szakbizottság véleménye ellen van, mert szerinte tért kell adni a szabad verseny üdvös eszméjének.

Dr. Bélyky. A felállítást ellenzi, mert véleménye szerint 5-ik gyógytár létezésének szükségét leginkább az orvosok mondhatják ki, de ez nem történt, tehát a szakbizottság véleménye mellett marad.

Szász D. 3 pontot hangsúlyoz. 1) A fennálló törvények ez ügyet miképp szabályozzák? 2) Vajjon forog fenn oly szükséglet, mely az üzlet szaporítását indokolja. 3) Szakértők véleménye pártolja-e? Ő tehát ellene van s a titkos szavazatot is ellenzi s most kérelmezőnek elutasítását hangsúlyozza.

Olasz K. kifejti, hogy az 5-dik gyógytár nem lehet kárára az emberiségnek, mert orvosi és rendőri vizsgálat ellenőrzése mellett állanak fenn a gyógyszertárak.

K. Papp Miklós Szász D. 2-ik pontjára megjegyzi, hogy kívánják többen a gyógytár felállítását s ujból kérdést intéz: vajjon a képviselőt egyszerűen elutasítja-e a kérelmezőt, avagy tüzetesebb tárgyalással dönt e kérdésben, tekintve az égető szükségletet.

Elnöklő főispán: szavazást sürget. Szász G. szintén kiemeli azt, hogy egy 5-dik gyógytár felállítását sehoggy sem lehet megakadályozni.

Simon Elek velős beszédében kimutatja, hogy személyes ügy volt mindig a gyógyszertárnyitási kérdése. Hivatkozik az orsz. levéltár adataira, melyek szerint ez a százsoknak valóságos monopoliuma volt régebben s a magyar ember nem boldogulhatott. Emelte, hogy 1845-ben a képviselői teremben szintén zajos viták folytak a most fennálló 4-ik gyógytár felállítását érdeklőleg, mig Teleky József gr. pártfogása mellett a kormány a képviselőt együtt kérelmező kérésének eleget tett. — Korunkban a szabad ipar eszméje ural s a folyamodó beadott kérésében iparjogot kér. A titkos szavazást sürgeti. Beszéde nagy tetszéssel fogadtatott.

Haller K. A törvény iránti ragaszkodásból indul ki, s a személytől a tárgyat elkülöníti.

Lugosi. Az iparhatóság véleményét olvassa, melyben az oda nyilatkozik, hogy a képviselőt kimondhatja ugyan a szükségességet, de csak a többség engedélyezheti a felállítást, végül ajánlja a 3-ik és 4-ik gyógytár felállítását körül folyt tárgyalásokra vonatkozó irományok tanulmányozását.

Szász D. A törvény ide vonatkozó pontjára hivatkozik.

Haller K. Felolvassa azt s ez értelemben a szavazást pártolja, mert így a kormány a pályázatot kihirdetheti.

Sokan a szavazás mellett nyilatkoznak. A megérett ügy eldöntésére főispán következőleg teszi fel a kérdést: Ajánlja-e a képviselőt az 5-ik gyógytár felállítását s folyamodó kérelme felterjesztessék-e a miniszteriumhoz? Szavazatok beszedésével megbizatnak Vizi E., Tamási I. és Bogdán J.

Mig a szavazás folyt s a bizottság más terembe kiszedte a szavazatokat, több apró ügy tárgyalattot gőzerővel.

A szavazás eredménye: szavazott összesen 60: 37 igennel, 21 nemmel, 2 szavazó czédula türes volt.

E szerint a képviselőt többsége elvileg kimondotta az 5-ik gyógytár felállítását.

Gyűlés vége 6 óra után.

A székely pálya-díj alapról hetedik közlemény.*)

Egy kitűnő helyről érkezett nagy értékű küldemény azon kellemes kötelezést szabja elem, hogy nem várva be a hét végét, perczig sem hertelve a pénzt, azt azonnal takarékpénztárba tegyem, s róla az illetőket mint a közönséget nyilvános számadás képen értesítem Nagyméltóságu Fogarasi Mihály erdélyi róm. kath. püspök ur buzditó levele kíséretében maga és a fejérvári káptalani tanács tisztelt tagjai nevében 100 frtot küldött be a Székely pályadíj-alap gyarapítására azon nyilatkozattal, hogy a Székely Történet megírására törekvő egy igen nemes czélra látják, s helyeslésök és örömtük tanúsítása végett ahoz tettleg járulni kívánának azon óhajattal, hogy a szép kezdeménynek mihamarább megfelelő óhajtott eredménye legyen. Az aláírt részletes adományok következők: Püspök ő nagyméltósága adott 50 frtot, Raduly János 10 frt, Andrássy István 10 frt, Hubácsék Ádám 6 frt, Barts Ferencz 6 frt, Nagy Imre 10 frt, Reinisch Lajos 6 frt, Beke Antal 1 frt, Gergely Ignác 1 frt, együtt tehát 100 frtot. Ugyanez alkalommal Kolozsvárt gyűjtő ivemre írtak alá és fizettek Demeter Károly 1 aranyat, azon nyilatkozattal, hogy hetek óta tartogatja magánál a szép cél elősegítésére szánt e kis áldozatot, Kovács János adott 1 frt, Sárkány Ferencz 1 frt, Salamon Antal 1 frt, Ákoncz János 1 frt, az aranyat 5 frt

*) E közleménynek, valamint a febr. 28-ki hatodiknak is lapjaikba szives felvételére usztelettel megkéri az Erdély, Székely Hírlap és Némere tisztelt szerkesztősegit,

a közlő.

18 krba számítva, a mai nap Takarékpénztárba tettem 109 frt 18 krt, mit a korábban bétett s közelebbről kimutatott 678 frt 39 krhoz adva, a Székely Történet javára kamatoz 787 frt 57 kr. A február 28-án kimutatott egész összeghez u. m. a 804 frt 69 krhoz adva, a ma bétett 109 frt 18 krt, az összes Székely pályadíj-alap tesz 913 frt 87 krt.

Az elől említették ügypártolásért szíves köszönetemet nyilvánítottam, azokat pedig, a kik a római katolikus papság haza- és közügy szeretetét olykor igaztalanul bírálgatni, sőt kétségbe is vonni szokták, kérem tisztelettel az előbbi kétségtele-nül hazafias és valódi közügy-szeretettel tanúsító tény szíves tudomásul vételére.

Kolozsvárat, marcz. 4-én 1873.

Jakab Elek.

A n.-enyedi honvéd-kaszárnya ügye.

Napjainkban mindinkább erősbödik azon óhaj, hogy általában a katonaság, és így a honvédség részére is állandó tartózkodási helyek határozatván meg, azon helyeken a rend és czélszerűség szempontjából állandó laktanyák építtessenek. — Felfogta ezt a nmlgu m. kir. honvédelmi minisztérium is, midőn ily pontok kiválasztása s ez ügy körüli eljárásra egy kiváló tisztviselőjét Cserhalmay urat, kiküldé, ki Gráf honvédtábornokkal együtt Enyeden is megfordult. — Azonban itteni eljárása sok oly beszédnek szolgáltatott alapot, melyek minde-nike némi elégedetlenségnek színt viseli magán s talán, — legalább még ez ideig — nem épen alap-talanul. — Megérkezés után ugyanis felhivatott a városi főhadnagy, hogy két tisztviselőt küldjön ki. Ezen urakkal azonban nem arról volt szó: hajlan-dó-e a város egy állandó kaszárnya építéséhez járulni? mely helyeket ajánl e végre? minő feltételek alatt stb., hanem ugyan benn a városban levő, de egy szűk, rendkívül nedves, éppen a patak mellett levő elhagyott szeszgyár épületet vizsgálták meg, melyről egy laicus, de józan felfogású ember sem mondhatta volna, hogy egy egészséges és jó lak-tanya kellékeivel bír. — A városi tisztviselő, mint mondják, nem kérdezte, nem is felelt, — nem is véleményezte. — De Cserhalmay ur be-szédjéből azt leheté kivenni, hogy neki az épület tetszik, — legalább azon alkalommal. — Részünkről nem hisszük, hogy ezen alkalmosszerűség a mlgos osztálytanácsos s főleg az ifjú tisztelt Gráf tábornok urak előtt tovább is elfogadhatónak maradt volna; reméljük, hogy ez ügy iránti lépések a vá-rosoz közreműködésével mihamarabb megfognak té-tetni s annak sikeres eredményéről annál is inkább meg vagyunk győződve, mert azon áldozatkészség, melyet a város a közügyek iránt többször már igen szép mértékben tanúsított, bizonyára most sem marad el. — Haszna lesz abban a városnak, mert egy jó helyen, kellő csinnal épített laktanya a na-gyobb épületekben szegény várost külsőleg egy részt emelni, másfelől lakóit sok tehertől könnyi-teni fogja. — Haszna lesz a honvédségnek, mely egy könnyen hozzáférhető egészséges laktanyában lakva, nem lesz kitéve tömeges betegedésnek, mely az említett szeszgyári épületben, ha az összeso-kadásával véget nem vetne a bajnak, mulhatatlanul bekövetkeznék és állandóan tartani fog.

Valóban nagyon érdekelték vagyunk tudni: megindítottak-e mihamarabb a laktanya iránti tár-gyalások, és minő alapon?

Közügy ez, tiszta feleletet nyerhetünk!
Egy enyedi.

Felvincz, mart. 4.

Tisztelt szerkesztő ur! Alig pár hava, hogy Felvincz a rendezett tanácsú városok sorába lépett, már is sok jelét adja életrealóságának.

Mult hó 26-án ismét a közügyek iránti ér-dekeltségének valánk tanui: derék polgármesterünk képviselő gyűlést tartott számot adandó a f. év ja-nuár 13-án tartott képviselő gyűlés határozatainak mikénti teljesítéséről.

1) jelenté, hogy a pontosságáról ismert Schissel Albert a pénztárnokságot elfogad-ván, a majorsági pénztár szabályszerű kezelése tekintetéből a szükséges naplók nyilvántartási köny-vekkel elláttatták s a pénztári kezelés mindenkben a kívánalmaknak megfelelőleg eszközöltetik.

2) Grün Izraellel a békés kiegyenlítés ügy történt meg, hogy a városra ezen perből semmi költség nem hármlott, sőt a nékie átadott vasuti terület hasznovételért fizetett két havi haszonbér fejében 120 frt, a járásbírósnál letett 91 forintot a feurit által használatba vett hely felszántása s fűmaggal való behintésért 7 frt, mely összegek a birtokosság javára a kebli pénztárba helyeztet-tek el.

3) A vasutvonal által elfoglalt területek végleges kártalanításáért az országgyűléshez irt kérelem a szék bizottságához felterjesztés végett beadatott.

4) A bor és fogyasztási adó pontos beszedése elrendeltetett és a havi illetékek iránt az adóhivatal a kiegyezés megtörtént; tudatja egy-uttal, hogy a város mindennemű adótartozásai az első negyedévre törlesztve vannak.

5. A számadások vizsgálására kine-vezett szám-szék működését megkezdte; a volt határ-inspectorok és városgazdák számadásai beadására 15 nap tüzeletti ki.

6. A pásztorberek a mult gyűlés hatá-rozata nyomán kinevezett bizottság által megál-lítottak, minek következtébe a sertés csorda már ki is hajtatik.

7. A pálinka árulhatási taksa a mult 1872-di évre biztosítottat s annak követ-keztében a kebli pénztárba 315 frt folyand bé.

8) Az éjjeli őrködés rend és csend, va-lamint a vagyonbátorság, a fáradhatatlan de-rék rendőrkapitány Szatsvai Lázár által töké-letesen biztosítottat.

9) A közmunka erő a mult gyűlés hatá-rozata szerint használtatott fel és a marosparti erődítések folyó hó 27-ig befejeztettek; az ezen közmunkák megváltásából begyűlt 41 frtból 24 frt 50 kr. a már kiszakasztott faiskola bekerítésére használtatott fel, miről a számadás maga idején be-terjesztetik.

10) Örömmel jelenti a polgármester, hogy az iskolakötelesek, a betegek kivéve, pon-tosan látogatják az iskolákat és 1700 lélek népes-ség után 215 gyerek részelletik oktatásban; azon kívül a felnőttek közül is hetenként 25-ön kétszer oktatfának.

11. A közigazgatási ügyek ugy az árva ügyek is rendes folyamban vannak. Az egészségi állapotot kielégítő; az a dó fi-zetés e hóban a mult év rossz termése miatt kellő pontossággal nem történt, de remélni lehet, hogy a munka beálltával abban sem lesz hiány.

Ezekben tette meg a nemes polgármester je-lentését, a mit a képviselő testület örvendetes tu-domásul vevén, tapintatos eljárásiért előismerését jegyzőkönyvileg megörökíteni határozta.

A gyűlés tárgyai következők voltak:

a) A községi gyűmölcs-fa-iskola be-állítás.

b) a városi vendégfogadó bérbe adása,

c) a városi fekvősegeinek bérbe adása.

d) Felvincz város birtokosságá-nak a vasut által elvágott helyekért fizetett kárpottás-ról teendő számadás.

e) a városnak engedélyezve volt h e t i v á s á r napja, keddről szerdára változtatásának kérel-mezése.

f) több indítványok melyek nevezetesebbjei a tanács által tett két indítvány hogy a „rét berek“ név alatt levő legelő bérbe adassék, és az ugy-nevezett „Csüszerg“ en a legeltetés megszüntetessék.

Melyek részint tapintatosan megoldattak, ré-szint bizottságoknak adattak át, hogy a jövő gyű-lésre véleményezzenek; több magán kérvények tár-gyaltatván, az ülés éltelve a polgármestert és ta-nácsot oszlott el.

UJDONSÁGOK.

Kolozsvár, márczius 6-án.

— Szapáry Géza gróf e hó 26-án ne-veztetett ki Fiume kormányzójává.

— Király 6 felsége a vallás- és közok-tatási magyar miniszter előterjesztése folytán dr. Ajtay Sándort, az általános körtan és gyógyszer-tan nyilvános rendkívüli tanárát, a kolozsvári egyetem-nél nyilvános rendes tanárrá a szabályszerű sillet-ményekkel kinevezni méltóztatott.

— A Deákpart marcz. 4-ki ülésében a honvédelmi minisztérium költségvetése tárgyalta-tott. Szende Béla indokolta a költségvetést s hogy némely tételére felemelést fog kérni. Lip-tay Béla br. pedig fejtegette a pénzügyi bizottság álláspontját. Ezután az élelmezés kérdése került elő. Vécsy József br. a kaszárnya rendszer élet-beléptetése érdekében szólt fel. Felelték erre a miniszter s Széll Kálmán, kifejtvén, hogy e kérdés már több idő óta tárgyalás alatt lévén, el-intézés is nem sokára megtörténik. Közlebbi ér-tekezleten a pénzügyminisztérium költségvetése fog tárgyalás alá kerülni.

— A valuta szabályozása tárgyában a bécsi reichsrath képvis. házában pénzügyi bizott-sága közlebb szűkebb választmányt fog kiküldé-ni, melynek feladata lenne ama kérdést, kapcsolat-ban a bankkérdéssel, tanulmányozni s mindkettőre nézve a pénzügyi bizottságnak javaslatot előter-jeszteni. A valutakérdés tisztázását annival sürge-tőbbnek tartják a bécsi irányadó körökben, mint-hogy semmikép sem tudnak megnyugodni az osz-trák pénzügyminiszternek Kerkapolylyal szemben fontartott azon nézetében, hogy a valutát nem is kell mesterségesen, rövid idő alatt, kölcsönmivel segítségével helyreállítani, hanem az időre kellene bizni, hogy majdan az állam, a bankjegyek és ezüst közt pari álljon elő. A „N. Fr. Pr.“ helyén látja ennélfogva, hogy nyilatkozok magá a reichs-rath, vajjon helyesli-e az osztrák pénzügyminis-ter azon valuta-politikáját, a mely az által, hogy egy kísérlet veszélyeit elkerülje, ugyancsak veszélyter-hes kísérletet kockáztat.

— Az igazságügyi miniszter megbizta Ökröss Bálint osztálytanácsost és Varga László

igazságügyi fogalmazót, hogy az igazságügy-minisztérium 5 évi tevékenységét rész-letesen írják meg. A munka, mely az igazságügyi minisztérium 5 évi működésének minden mozzana-tát föl fogja karolni, ki fog terjedni a törvényhozás történetére is, mintegy 20—25 nyomtatott ívre fog terjedni.

— A m. kir. legfőbb ítélőszék ügy-forgalma a f. év első havában a mult évek ugyan-azon hónapjaihoz képest tetemes szaporodást tün-tet föl. Mig ugyanis 1871 év januárban 1265, februárban 1010, összesen 2275 darab; 1872 évi januárban pedig 1002, febr. 677, s így össe-sen 1679 darab érkezett be, addig 1873 évi ja-nuárban 1495, februárban 1395 vagy is e két hónapban összesen 2890 ügydarab jött be. E sza-porodás oka annak, hogy bár a legfőbb ítélőszék a f. év két első hónapjában 2533 ügydarabot in-tézet el, vagyis 832 perrel többet, mint az 1872 év ugyanazon részében, mégis a hátrálék, mely a mult év végével csak 199 per volt, folyó évi február végével már 556 darabra ment föl.

— Pest városának térképét a bécsi vi-lágkiállításra leendő felküldése végett a hatóság megbízásából Halácsy Sándor mérnök fogja köre rajzolni.

— A műkedvelői szövetség által elő-adandó darabokból, tegnap délután is próbát tar-tottak a redoutban. Ugy látszik, hogy e jótékony czélú előadás sikere érdekében fáradhatatlanul munkálnak, hogy a közönség meglegedését ki-nyerve, a gyámolítást szintgy előre biztosítsák. A próbák után ítélve, melyek Egressy Akos jeles ren-dezése alatt igen szépen sikerülnek, az előadás si-kere több mint bizonyos.

— A színházi repertoirt gondosabban kezdik összeállítani. Közlebbről előadatnak „Frater György“, „Largones asszony“, „Don Carlos“, „Orleansi szűz“, és Abonyi „Betyár kendője“ című új népszínműve.

— Helyreigazítás. Az első operai elő-adásban nem Stéger fog részt venni — mint említettük, — Gerecsné asszonnyal, hanem Fek-tér Fekter még Follinusz színigazgató idejéből eléggé ismeretes a kolozsvári közönség előtt szép tenor hangjáról s correct játékáról.

— A kolozsvári m. kir. járásbíróshoz január s február hóban összesen 3514 ügydarab adatott be.

— Gyász-szertartás. Tegnap d. e. 10 órákor a piaci nagy templomban igen szíves gyász szertartás folyt le az elhunyt Schütz József lelki üdvéért. Az előtérben égő gyertyák sokaságá-tól elborított catafalk emelkedett, mely előtt szíves fehér párnán egy asztalra helyezték a megboldo-gult érdemrendjeleit. A szertartást Lönhart apát-plébános önmilga végezte segédlettel Fogarasy Mihály erdélyi püspök ő exellentiaja jelenlétá-ben, ki utóbb a catafalk beszentelésében maga is részt vett.

— A debreczeni zenede tiszteletbeli ta-nárnak választá meg Helmesbergert, febr. 27-én tartott kétszázadik bécsi hangversenye alkalmával.

— Párisban egy lengyel gróft felszólí-totték hogy írjon alá valamit hazafias czélra, s ő azt felelte: „Eh, én feleségül vettem egy orosz nőt s hazafiaságból rosszul bánok vele.“

— A Pesti romák (alias cigányok) pár év előtt elhunyt Patikárus Ferkónak, ki az ötvenes és hatvanas években a főváros legkedveltebb ze-nésze volt — márvány sírkövet akarnak emelni, ez eszmét V. Kovács nemzeti színház tagja pendite meg, ki nagyban buzgólkodik ez ügyben. Vincze a „Rákoczy“ kávéház bérloje 5 frtall kezdte meg az aláírást.

— A gyógyi fürdő részvénytárs-ságnak folyó év mártzius 8-án d. u. 3 órákor Szászvároson a m. polgári olvasó egyeslet termében közgyűlése lesz, melyre a t. cz. részvényes urak tisztelettel meghívattak.

— Meghívas. Az erdélyi hegyal-ján létesítendő hegyalji borpince-egyeslet mikénti szervezete fölől értekezni szándé-kozván, alóírtak tisztelettel meghívják mindazokat, kik ezen pince-egyeslet létesítésében részt venni óhajtanak, folyó év mártzius 16-án, délelőt 9 órára, N.-Enyeden a megyeház termében megjelenni.

Nemzeti színház.

Szerdán, mart. 5-én: „Az élet színeit“ vigj. 5 felvonásban. Dumanoir és Clairville után francziából fordította: Buljovszkiné. E vigjáték rég lelte magát, mert az üres zártszéksorok eléggé tolmácsolni látszottak tegnap is azt, hogy közönyünk e darabra nem sokat ad. Maga az előadás meglehető-sen folyt le. A színdarab képviselője színpadunkon Eichner Anna Margitot jelesen személyesítette. Fodorné ma tühető volt. Halmi (Bois joli) Mátrai (Martin) ma is tapsokat arattak. Végül Krasznai érdemel fölemelést, ki Octáv szerep-ben ezuttal is hasznavehető tagnak bizonyult.

Biasini gyorsutazási menetrendje 1873 márczius 10-től.

A magyar keleti vasut menetrendjét márczius 10-én megváltoztatván, következő menetrend-del indulnak

Kolozsvár és Felvincz között:

Kolozsvárról Tordára és Felvinczre indul na-ponként háromszor, reggeli 8, délután 4 és est-véli 7 órákor, a déltáni 4 órai menet Szobent, Segesvárt, Károlyfehérvárt és Aradot köti össze várakozás nélkül, az estvéli 7 órákor induló gyors-kocsi a Marosvásárhelyre induló vonathoz csatlakozik várakozás nélkül.

Felvinczről Tordára és Kolozsvárra indul na-ponként kétszer, éjjeli 1 órákor a Marosvásárhely felől jövő utasokkal, és reggeli 5 és 6 órákor a Nagyszeben, Segesvár, Károlyfehérvár és Arad felől jövő utasokkal, ezen 5 és 6 órai indulásra mindég két gyorskocsi fog Felvinczen lenni, úgy, hogy bármennyi utas jönne is a három irányból, a tovább szállításra bizonyosan számíthatassanak.

Kolozsvárról Szamosujvárra és Deésre na-ponta kétszer, reggeli 8 és délután 3 órákor.

Deésről Szamosujvárra és Kolozsvárra na-ponta kétszer, reggeli 7 és délután 1 órákor.

Árszabály 30 font szabadpodgyászsza: Ko-lozsvárról Tordáig vagy vissza 2 ft, tulsuly 2 kr; Kolozsvárról Felvinczig vagy vissza 1-ső és köz-belső Coupe 4 ft, hátulsó Coupe 3 ft 50 kr, tul-suly 4 kr. Kolozsvárról Szamosujvárig vagy vissza 1. és közbelső Coupe 2 ft 40 kr, hátulsó Coupe 1 ft 80 kr, imperial 1 ft 70 kr, tulsuly 3 kr. Ko-lozsvárról Deézig 1. és közbelső Coupe 3 ft 20, hátulsó Coupe 2 ft 70 kr, imperial 2 ft 50 kr, tul-suly 4 kr. A közbeeső kisebb állomások 40 kraj-czárával mértföldenként számíttatnak, azon meg-jegyzéssel, hogy a megkezdett mtfld egészbe szá-míttatik.

Mint hogy a t. cz. utazó közönség kényel-mére az intézet minden lehető kényelemlről gon-doskodik, reméli további pártfogásaikat is meg-nyerhetni.

Kolozsvárt, márczius 3-án 1873.

Kibédi Biasini Domokos.
gyorsutazási tulajdonos és
igazgató.

Távirati tudósítás a bécsi börzéről.

Márczius 5-ről. 1873 5% metaliques 71.90 nemzeti kölcsön 74.50. 1860-diki államköl-csön 105.75. Bankrésvények 985. Hitelrésze-vények 339.25. London 109.—. Ezüst 107.40 Cs. kir. arany —. 20 frankos arany 8.68 Földterhermentesítési kötvények: Magyar 81.—. Temesi 79.—. Erdélyi 79.—. Horv. Szlavin 83.75.

Felelős szerkesztő Sándor János.

Nyílttér.

Bergheer színháza
szellemek és kísértetek megjele-nésével.

Ma, valamint naponként este 7 órákor

ELŐADÁS.

Műsorozata a II-ik felállításnak.

Első szakasz:

Önmozdony mint kötéltánczos. Első alak: egy kecses tiroli, 28 hüvelyk magas. — Második alak: egy műgromcz, 30 hüvelyk magas. — Harmadik alak: egy mulát fején állva, kezét, lábát kinyújtva, 32 hüvelyk magas. — Negyedik alak: egy életnagyságu páva, evő helyzetben.

Második szakasz:

Bergheer fölülmulatlan eredeti szellem- és kísértet jelenései „az untersbergi mese“ cím alatt. Gnómok, hegyi szellemek, tündérek, medvék, maj-mok és képzelmi alakok megjelenésével. Az első jelenet az untersbergi Kolovrat-barlangban játszík, hol egy utas a természet szépségeit megszemlélni egy hágosón lefelé ment. A hagyomány szerint, a hegyben tartózkodó gnómok által a hágosó elvite-tik és az idegent a barlangban fogva tartják, tün-dérek által a barlangból kiszabadítva a hegyi szel-lem által megragadtatik és az untersbergi hegyte-tőre elvitetik.

Harmadik szakasz:

Természettudományi,artézi-vizikísérletek (ugy-nevezett vízművészet). Ezen szakaszban összeso-ritott erő által mindenemű hatásos előadások ke-rülnek színre, mindenféle szökőkutak, tyuktojás, arany golyó balancirozása; üvegkupok formálása, tüzeső, stb. Záradéku egy káros gyertyatartó ba-lancirozása égő gyertyakkal egyszerű vízoszlopon.

Negyedik szakasz:

Chromatikai Cataraktapocile (ragyogó sző-kőkut). A Najádok barlangja, vízeséssel és plasti-kai csoportzatokkal.

100 ezer

finom havanna szivar,
ezre 30 tallér.

Skatulyák 50 — 100 darabban a pénz be-
küldése vagy utánvét mellett 1¹/₂ és 3 tal-
lérért megküldetnek

Th. Laube és társa,
hanooveri szivar nagy-üzlete által
A nem tetsző fajta visszacserehető.

Eladó telek.

Kolozsvárt a főtértől csekély távol-
ságra, a májális (házsongárd) utca 36.
házsám alatti 2 magyar hold területű te-
lek, a rajta levő három külön lakház és
gazdasági épületekkel együtt szabad kéz-
ből örök áron eladó. Értekezhetni
megirt helyen lakó tulajdonossal.

INSYON

küldi meg bérmentes megkeresé-
sekre (5. kr. levélbélyeg)
mennységtani tanár
ORLICH A.
Berlin, Wilhelmstrasse 5, leg-
ujabb nyereséglístáját
(nem előfizetés mellett, mint sok
csaló utánzója, a kik több hir-
lapot ellene névtelenül zúdítottak
fel s öt rágalmazták), felvilágosítá-
sokkal tudományosan elismert, s
tudvalevőleg általánosan szeren-
csés lottó-játék utasításait ille-
tőleg.

* Egy ily megkeresést taná-
csolhatnak olvasóinknak.

703 2-2

Bármely állásu egyéneknek egy
ügynökség

könnyen elarusítható cikkekre nézve és
kedvező feltételek mellett, átadható. Aján-
latokat írásban **F. M. 24** jegy alatt, e la-
pok szerkesztőségéhez bérmentesen kérünk
intézni.

739 3-3

AIGNER LAJOS

pesti könyvtárnál Pesten megjelent és általa
STEIN JÁNOS

egyetemi könyvtárnál Kolozsvárt kapható és minden vidéki könyvkereskedésben
megrendelhető

„Párt küzdelmek”

korrajz.

II. Rákoczy György korából, történeti és érdekes esemény és jellemfestéssel, a
Fenes és Gyalu közti nagy döntő csata részletes leírásával, hazafias és morális
alapszmével
IRTA

Komáromy Ferencz

Ára 1 frt. o. é.

729

7-*

A kolozsvári
hitelbank és zálogkölcsoñtársulat

elfogad

készpénz betételeket 100 frttól kezdve **pénztárjegyekért**, a melyek után
6% kamatot fizet. E pénztárjegyek értékét Pesten is felvehetni az **angol-magyar
banknál**. A kamatok 3 havonként fizetnek.

A bank **kölcsönöket** ad mindennemű értékpapírra, arany- és ezüst tár-
gyakra s más értékes ingóságokra.

Leszámitól váltókat; vesz értékpapírokat.

Elvállal pénzbehajtásokat váltókra, utalványokra.

**Törlesztési kölcsönöket eszközöl 500 frttól kezdve telek-
könyvezett birtokra 24 1/2 vagy 34 évre; a törlesztés és kamat 8% illetőleg
6 3/4 %-ot tesz.**

Egyszersmind jelentjük, hogy az „**első magyar**” általános biztosító
társaságügynökségének vezetését elvállalván, elfogadunk mindennemű **tűz-, jég-
és életbiztosítást.**

az igazgatóság.

(21)

87-*

Egy hosszú öl tűzifa csak

15 frt.

helyt Kolozsvárt

682

Siessen mindenki szükségleteit addig beszerezni,
míg ezen fatömegből tart.

Raktár helyiség barátok-kertje sétaterücze.
Megrendelések **Keresztesy Pál** tulajdonosnál.

Köszvény

és csúzos bántalmak

gyógyíthatók. A legbiztosabb, valószínűleg
egyedüli orvó-szer

dr. Pattison köszvény-vattája
kiválóan alkalmazandó az-arcz-, mell- és
nyak csúzos bántalmaiban, fogfájásoknál,
fő-, kéz- és térd köszvényben, tagszag-
gatásokban, hátgerinc- és lépfajdalmok-
ban sat. Egy egész csomag 70 kr., egy
fél 40 kral o. é. kapható **Engel József**
gyógyszerésznél Kolozsvárt.

GÁMÁN JÁNOS ÖRÖKÖSEI
KÖNYVNYOMDÁJA

Kolozsvárt, főter báró Bánffy-ház, és központi irodája

KERESZTESY PÁL PAPIR-ÜZLETÉBEN

főter, Gyulay-ház, felvállal mindennemű

KÖNYVNYOMDAI MUNKÁKAT.

Alólírt könyvnyomda tisztelettel tudatja a helybeli és vidéki t. cz. közönséggel, hogy újonanfelszerelt és izletes betűkkel ellátott nyomdája azon kellemes helyzetben
van, hogy mindennemű **nyomdai megrendelést** elfogad, u. m.:
könyvek, bármely hazai nyelven, körözüvények, rovatos iven, árjegyzékek, számlák, falragaszok, név- és meghívójegyek, gyászhirek,
baromútlevelek, vásárcédulák stb. stb. a lehető legjutányosabb árak, gyors és pontos szolgálat mellett.

A LEGÚJABB MINTÁJU NÉVJEGYEK 100 DARABJA **1 frt.**
FELVÁLLAL KÖNYVNYOMDAI MUNKÁKAT IS.
HIVATALOS MUNKÁKRA NÉZVE

a nyomda. — miután Keresztesy Pál papir-üzletével és ez viszont a nyomdával egyesült — biztosítékot nyújt arra nézve, hogy a papírok a legelső papir-gyárakból szereztek-
nek be, és azok a hivatalos munkákhoz valódi gyári áron számíttatnak, és a legszükségesebb mintázatokból kész raktárt tart, a meglevőket postafordultával, a szo-
katlan formájukat pedig a legrövidebb idő alatt elkészíti.

Minden megrendelést kérünk egyenesen a nyomdába küldeni, hol a legnagyobb pontosság biztosíttatik.

Gámán János örökösei könyvnyomdája.

62-*